

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo p[ri]m[us]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

Donnica. III. post Trinitatis

positū siue negatio positū penitendi. Et
his duob; modis ē pcti circūstantia. Ali/
qñ d; positū nō penitēdi: et sic est spēcia/
le pctm in spm̄scm̄. vt d; Tho. ij. q. xiiij.
ar. ij. Impenitētia aut̄ q̄cūq; mō dicat̄ est
oim̄ victoz receptaculū z oim̄ gr̄az obsta/
culū. Nec em̄ cor: hois idurat z iram dei
exaggerat. Rho. ij. Tu aut̄ fm̄ duriciam
cordis tui z ipenitēs cor tuū thesau. ti. irā
in die ire. Nec ipenitētia precipitat i infer/
nū. **E**xēplū refert Beda li. de gest; an/
gloz. libro. v. ca. xv. di. Noui quādam quem
vtrina nō nouissem q̄ in monasterio nobili
ignobilr̄ viuēs: cū alij irer̄ ad eccliam: ipse
cū ess; faber optim; ppter officū suū alijs
vtilē ab alijs tolerabat: i fabrica sua rema/
nens vacans ebrietatib; z alijs illecebris
carnis: q̄ subita ifirmitate occupat̄ cum a
frīb; moneret̄ ad p̄nias: mortēs: clamās z
despans r̄ndit se n̄ posse. q̄a sic brūs Ste/
ph̄an; mortēs vidit celū aptū: ita p̄ d̄niuz
viderat̄ sibi aptū infernū z patuz sibi locū
p̄pe annā z caiphā z alios q̄ ch̄m occide/
rūt: z videbat z dicebat iudiciū suū insta/
re z sibi spem salutis nō superesse. Et hec di/
cens mortu; ē: lōge ab alioz sepultura po/
sit; nec aliq; frat; suffragiuz aliqd; p̄ eo
facere ausus ē. Audite o pctōres indurati
et festinet; agere p̄nias absq; dilatiōe: qm̄
vt h; Jaco. iij. Ignoratis qd̄ sit vobis in
crastino.

Tertiar. Aud. zc. Cauete q̄ ab illis
impedimēt; ne misericordiaz amittatis
z gr̄am. Notate qm̄ sic h; L. de sacrosan.
ecclēijs. l. Sancim;. z. xij. q. j. Precipim;
Ania est p̄ferēda q̄buscūq; reb;. Et p̄ p̄se
q̄ns etiā ea q̄ sunt saluti aie necessaria. Au/
dite. Si cui offerret̄ lapis p̄ciosus q̄ etiāz
gr̄am impatoris z nobile regnū mercari
posset: credo libētī anio eū recipet. Expo/
ne. Per lapidē p̄ciosum intellige dei misē/
ricordīā quā de; offert oib;. Sap. xj. Di/
serer; oim̄ dñe qm̄ oia potes.

Donnica. iij. post trinitat; Sermo p̄m;

Serote misē/
ricordes sicut p̄z v; celest; misē/
ricors est. Luc. vj. Existimo q̄
nō sūt p̄digne passiōes hui; t̄pis ad futu;

rā gl̄iaz q̄ reuelabit̄ in nob;. Ro. viij. Et/
mus nobis ip̄s misericordes si patiēter toy/
cerem; hui; t̄pis passiōes. In q̄b; vt leu;
ferant̄ notāse sunt tres p̄ditōes. Brevi/
tas: Leuitas: Utilitas: cōpatīue vic; pct;
naz purgatorij z inferni. De his trib; ij.
Lōz. uq. Id em̄ qd̄ in p̄nti momētaneuz
est z leue tribulatiōis: sup̄ modū in subli/
mitate eterne gl̄ie p̄odus opaf̄ in nob; nō
p̄tēplatiōib; q̄ vident; sed q̄ nō vident; Que
em̄ vident; t̄palia sūt: q̄ aut̄ nō vident; eter/
na sunt. Hec ibi. **E**stote zc.

Prim; ar. An in deo sit misēdia: Q;
nō. Misēdia em̄ est spēs tristitie: vt
d; Dam. sed tristitia nō est in deo. Con/
tra. P̄s. Miserator z misericors dñs.

Rndet Tho. j. p. q. xxj. q̄ misēdia ē ma/
ximē deo attribuēda nō qd̄ fm̄ passiōis
affectū: sed fm̄ effectū. Ad cui; euidentiam
p̄siderādū q̄ misericors d; q̄s h̄is misē/
coz. l. afficit̄ ex miseria alteri; p̄ tristitiā
am acti esset p̄pria miseria. Et ex h; sequit̄
q̄ opet̄ ad depellendū miseriā alterius vt
p̄pria: z hic est mie effectus. Et h; maxime
copetit̄ deo: repellere vic; miseriā aliorū.
Tristari tñ de miseria alicui; ei nō conue/
nit. Per miseriā quēcūq; defectū intelligi/
mus. Defect; em̄ nō tollunt̄ nisi p̄ alicui;
bonitat; p̄fectiōez. Prima aut̄ origo bo/
nitat; de; ē. Hec Tho. Pro fundamēto

Diuina maiestas sit misericors etiā v;
dent̄ sentire poete. Quid; de p̄oto. Et/
de mihi: miser; celestia numina parcaunt.
Nec sp̄ lesos z sine fine p̄mūt. Et Gene.
dr. Nullū mag; q̄ p̄ncipē clemētia decet.
Maxie ḡ decet eū q̄ sūm; p̄nceps ē. Lū ḡ
q̄rit̄ An in deo zc. Dic rñ. vt s;. Et q̄ con/
clude nullaten; diffidēdū esse de deo: qm̄
certi sum; ipm̄ eē patū ad n̄ri miserendū si
penitere volum;. Ideo Joek. ij. Couertit̄
mini ad dñm̄ deū v̄m qz benign; z misē/
paties z mul. mic: z p̄sta. sup̄ malicia. Et
p̄s. Tu aut̄ dñe suavis z mitis: z mul. mic
oib; iuo. te. Audite o duri pctōres: inuidi;
auari zc. Glidete ne p̄ negligētā aut̄ p̄c/
ptū dei misēdiaz amittat;. **F**igura. Et/
pectauit dñs iudeos vt ab idolatria redi/
rent. sed qz neglexerūt: tandē eos p̄ baby/
lonios captiuauit: vt h; in. iij. li. regum.
Expone qm̄ in q̄libet pctō mortali est mō/
dus q̄dam idolatrie: qz p̄fert̄ creatura cre

atorum. Expectat autem dominus peccatores sed con-
 temnit. imo ex hoc audaciores fiunt ad pec-
 candum. **Ecces. viij.** **Ecce** non cito in malos
 profert inia: filij hominum absque vltimo timore per-
 petrant mala. Ideo tandem eos in infernum ca-
 piturabit. Nam etiam ut dicit **Gen.** Illos graui-
 us damnat quos homo diu loganimitate portat.
Secundus ar. In euang. dominus nos ad
 misericordiam exhortans ponit tria siue fac-
 tura. **Primo** misericordiam instructionem ge-
 neralem.
Secundo instructionis modificatione speci-
 alium. **Tercio** modificationis ratio-
 nem salutarem.
In hoc sermone dicendum de primo. quia
 vis dominus nos instruit di. Estote misericor-
 des sicut pater vester celestis misericors est. **Li-**
uillus. Magnam potentiam misericordie et pietatis
 reddidit enim pater nos deo conformes et
 quasi quidam signa sublimis nature nostris im-
 punit amantibus. Ideo dicit: **Estote misericordes**
des sicut pater vester celestis et c. Excludunt ergo a nu-
 mero filiorum dei qui deum in operibus misericordie no-
 lum imitari. **Et** autem plenius videamus dei mi-
 sericordiam quam nos oportet imitari: tripli-
 citer. **Primum** est liberalitas conuersionis
Secundus est loganimitas expectationis.
Tercius est benignitas reuocationis.
Primum igitur dicitur. **scilicet** temporalium in quibus appetit magis
 misericordiam. quod ut dicit **Aug.** Peccator non est dignus
 pane quo vescitur. et tamen talibus dat deus aliquam
 temporalia non solum ad necessitatem: sed etiam ad su-
 perabundantiam. **Et** quare hoc? **Ut** det nobis ex-
 emplum boni facienda inimicis nostris. **Matth. v.** **Di-**
ligite inimicos vestros: beneficia. his qui od. vos
vestris. si. pa. v. qui in celis: qui dicit. Itaque ut ipsius
peccatoribus retribuatur bona que faciunt. que non sunt
digna et na retribuere. Gen. v. moza. ca. j.
Vali bona que per hac vita faciunt huius inueniunt
ut ad sola in posterum tometera pertrahantur.
Qui et ardenti in inferno dicit. **Venero** filij
 qui recepisti bona in vita tua. **Preterea** est
 altitudo: **Ut** eos per hominum beneficia allicitat.
Ber. **O** clementissima circa filios **Ade** di-
 uine exhibitio pietatis: que sua beneficia largi-
 ri non desinit: non solum ubi nullum inuenit meri-
 tum: sed plerumque ubi totum videtur. **Se-**
cundus est loganimitas expectationis. **Est.**
Pr. **Propterea** expectat dominus ut misereatur
 vestri. **Dis** quippe qui mortaliter peccat meretur sub-

to pvari quibuslibet beneficiis spiritualibus: corpo-
 ralibus: et temporalibus: et descendere viues in infer-
 num. **Et** quod est quod huius rigore non seruat: imo
 multum differt non solum per dies: sed per menses
 et annos. **Quod** sunt in vita mortali qui per de-
 cem: viginti: aut triginta aut plures annos
 in peccatis dormierunt: forte nefandissimis
 et spurcissimis: in excoriatione: heresi: sacrile-
 gio: adulterio: puirio: blasphemia: de-
 tractione: yfura: et rapina: quos tolerat dominus
 patienter. **Et** cur hoc? **An** forte: quod sibi peccata non
 displicent: aut quia illa punire negligit: vel
 ignoans illa non videt: vel impotens illa
 vindicare non valet. **Ubi** ut hec cogitemus
 de deo qui optime ad omnia omne malum. iustis-
 simus nullum malum relinquit impunitum. sapientissi-
 mus omnia videt: et cuius infinite misericordie nihil
 resistere potest. **Cur** ergo sic punire dissimulat:
 nisi propter suauitatem misericordie sue. **Quod** pelagus in-
 finiti patientie dei. **ij. Pe. ij.** **De** patienter
 agit propter vos nolens aliquem perire: sed omnes ad
 penitentiam reuerti. **Bern.** **Magna** plane misericordia
 domini in expectatione est. **Non** enim peccatores ange-
 lum expectant: sed precipitant e celo. **Primum**
 hominem peccantem non distulit: sed primum
 eum expulit de paradiso. **Nunc** autem tam
 expectat: dissimulat: sustinet decem annis
 aut viginti: et usque ad senectam et senium.
Et hec est gratia christi et virtus crucis.
 quia ait. **Quis** ego nolo mortem peccatoris
 sed ut conuertatur et viuat. **Hec** ille. **Sed** heu
 multi hac misericordia abutuntur: exinde liberi-
 us peccantes. **Tertius** effectus est be-
 nignitas reuocationis. **Unde** dicebat dominus
Matth. ix. **Non** veni vocare iustos sed pec-
 catores. **Audite** ergo o peccatores: vos
 vocat dominus: nolite negligere: ne super
 vos tandem dominus percutiat. **Exemplum.**
Vocauit dominus iudeos multipliter. **Et** post
 ascensionem suam per predicationem apostolorum
 sunt iterum vocati. **Et** sicut legitur in scholasti-
 ca et ecclesiastica historia: per. xlij. annos
 sunt expectati. sed ad vltimum eos impenitentes
 gladio romano tradidit: et per multum
 dum dispois sempiterno opprobrio: et quod
 peius est: in inferni supplicio reliquit. **Ad-**
huc ergo negligere o peccatores. quia nisi
 conuertamini postea quam dominus vos expecta-
 uerit: veniet dies in qua faciet iudicium et viu-
 dictam. **Lu. xij.** **Nisi** penitentiam egeritis omnes iustitiam
 peribitis.

Dominica. III. post Trinitatis

Erti^o art. Aud. zc. Et necesse e nos
oño in misericordia pformari in signu fi-
delitatis. hñ em. xxiij. q. v. Si apud. Reg-
bus debet fidelitas. Maxie igit sumo re-
gi. Et in signu hui⁹ fidelitatis milites de-
bet hñe stigmata sui pncipis. vt hñ instituta
de re militari. In siqs gerit signu aduer-
sarij: lz clamat. Vivat rex: celsed⁹ est prodi-
tor. Expone z applica notado q signu dei
est misericordia: signu diaboli crudelitas. Vi-
sericordes igit a deo recognoscunt. Bar.
v. Bñi miseri. qm psequent misericordiam.

Sermo. ij. p. dñica. iij.
post Trinitatis.

Estote mise-
ricordes. Expectatio creature reuella-
tionē filioꝝ dei expectat. Rho.
viiij. Nota. nihil delectabili⁹: nihil honora-
bili⁹: nihil vtili⁹: qd esse de numero filioꝝ di.
De his Ro. viij. Accepistis spm adoptio-
nis filioꝝ i q clamam⁹ Abba pñ Ipe ei spi-
ritus testimoniu reddit spui nro q sum⁹
filij dei. Si aut filij et heredes. Heredes
qdē dei: coheredes aut chñi. Et hec e ex-
pectatio nra. Jo dic apls q expectatio cre-
ature. i. naturale desideriu hois expectat
.i. expectado desiderat reuelationē filioꝝ
dei q sit in glia celesti. Sunt aut vere filij
dei q se pformāt pñi celesti in misericordia z be-
nignitate. Estote zc.

Prim^o ar. An i deo cū misericordia sit etiā
iusticia: N. non. act⁹ iusticie e reddere de-
bitū: sed de⁹ nulli debitor e. igit. Contra
in ps. Iust⁹ dñs zc. Rñdet tho. j. pte. q.
xxij. q. deo nō puenit iusticia cōmutatiua
Quis em por dedit ei z retribuet illi. vt dz
Ro. xj. Sed est in eo iusticia distributiua
fm quā aliqs gubernator dat vnicuiqz fz
suā dignitatē. Ad illud autem quod obij-
citur dicendum q hoc vnicuiqz debetur
qd ordinatū est ad ipm fm ordinem diuine
sapie. Et lz hoc mō debitū alicui det nō tñ
ipe est debitor. qz ipe ad alia non ordinat:
sed pot⁹ alia ad ipm. Et iō iusticia in deo
qñqz dz pdecētia sue bonitatis: qñqz retri-
butio p meritis. Et vtrūqz modū tangit
Anf. di. Cū punis malos iustū est: qz illo-
rū meritū puenit. Cū pō parez malis iustū

est: qz voluntati tue pdecēs est. Hec tho.
Pro funda. Ad pncipes maxie spectat
facere iusticiā. Un Arist. v. politic. Rex iu-
sticia pferre dz. Hoc g maxie spectat ad
sumū pncipē deū q etiā pñ suā sumā iusti-
ciā sume timend⁹ e. Un Virgili⁹. vj. en.
Disce iusticiā moniti nō temnere diuos
q. d. Disceda e iusticia ne ptenat dina ma-
iestas q vnicuiqz fm iusticiā tribuet. Luz
g qrit An deo zc. Dic m. vt s. Et q zelū
de q etia in deo sperādū e pñ suā misericordiaz
tū est timend⁹ pñ suā iusticiā q talis e vt
ipm ipossibile sit nō retribuere vnicuiqz iu-
sta opa sua. Rom. ij. Reddet vnicuiqz fm
opa eius. His qdē q fm paciētiā boni ope-
ris gliam z honorē z incorruptiōnē qriti-
bus vitā eternā. His aut q sum ex pteio-
ne q nō adhesūt pñtati: credūt aut iniquitati
ira z indignatio: tribulatio z angustia. Au-
dite o pctōres: fornicatores: blasphemī zc.
Et qd explicet q sit terribil⁹ dei iusticia.
qm vt hñ Job. xxiij. De⁹ inultū aliqd ab i-
re nō patit. Audite o pctōres qm nisi pni-
tatis p pñiam: de⁹ puniet p vindictā. Non
putet⁹ g recipere graz nisi pñiam faciat.
Figura. Nō datū e māna filijs isrl nisi p⁹
qz de egypto recesserūt z mare rubrū trāsire
rūt. Exo. xiiij. et. xvj. Expōe. qz nō dat mā-
na gñe nisi p egressum de egypto. i. d pctō
tenebroso: z post trāsitū maris. i. amaritudi-
nis pñie. Jo Eccl. ij. Si pñiam nō egerit
mus incidem⁹ i man⁹ dei

Secund^o ar. In pced. zc. In h dicitū
de sedo qd e instructiōis modificatio.
vbi declarat dñs quō debem⁹ eē misericor-
des: d. Nolite iudicare zc. vsqz remerietur
vob. In q textu ponit triplex documētū
circa modū faciēdi iuicē misericordiaz.
Primū e cauedē offēsiōis
Secūm e exhibēde pdescēsiōis
Tertiu e euidēde retributiōis
Primū e zc. i iudicādo. i. z pdenādo pñi
mū. Un dz Nolite iudicare zc. nō tu. no. cod. z
nō cō. Aug. Hoc loco nihil aliū pñi erit
stimo nisi vt ea facta d qbz dubiū e q anio
fiāt i meliōrē pte iterpremur. Duo qppe sūt
i qbz remerariū iudiciū cauere debem⁹. Cū
icertū e q aio qd factū sit: vl incertū e qlis
qz futū sit q nñc vl bon⁹ vl mal⁹ appa-
ret. Bern. Laue aliene pueratiōis aut cu-
riofus eē explorator: aut remerari⁹ iudei: